

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีมากขึ้นเช่นเดียวกับจำนวนประชากรโลกที่มีเพิ่มมากขึ้น และมีวิถีการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่มนุษย์ดำรงชีวิตโดยปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลายเป็นการพยายามควบคุมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำรงชีวิต โดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ เช่น การผลิตถุงพลาสติกเพื่อนำมาเป็นภาชนะบรรจุสิ่งของและอาหารแทนวัสดุธรรมชาติ การประยุกต์เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสาเหตุให้เกิดวัสดุเหลือใช้จากกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หรือที่เรียกว่า “ขยะ” ขึ้น และนับวันยิ่งเพิ่มปริมาณมากขึ้นตามจำนวนประชากรโลก รวมทั้งการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปัจจุบันคนไทยกว่า 60 ล้านคนสามารถสร้างขยะได้มากถึง 14 ล้านตันต่อปี แต่ความสามารถในการจัดเก็บขยะกลับมีไม่ถึงร้อยละ 70 ของขยะที่เกิดขึ้น จึงทำให้เกิดปริมาณมูลฝอยตกค้างตามสถานที่ต่าง ๆ หรือมีการนำไปกำจัดโดยวิธีกองบนพื้นซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อากาศเสีย เกิดจากการเผามูลฝอยกลางแจ้งทำให้เกิดควันและสารมลพิษทางอากาศ น้ำเสีย เกิดจากการกองมูลฝอยที่ตกค้างบนพื้น เมื่อฝนตกจะเกิดน้ำเสียซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำทำให้เกิดภาวะมลพิษทางน้ำ แหล่งพาหะนำโรค จากมูลฝอยตกค้างบนพื้นจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของหนูและแมลงวัน ซึ่งเป็นพาหะนำโรคติดต่อทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน เหตุรำคาญและความไม่น่าดู จากการเก็บขยะมูลฝอยไม่หมดทำให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวน เป็นต้น

การจัดการขยะมูลฝอย ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนสำคัญ คือ การเก็บรวบรวม การขนส่ง การแปรสภาพและการกำจัดหรือการทำลาย (ปรีดา แยมเจริญวงศ์, 2536) นอกจากนี้สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (2540) ได้อธิบายถึงวิธีการจัดการขยะทั้งการลดปริมาณการใช้และการกำจัดขยะด้วยหลักการ 5R คือ **Reduce** เป็นการลดปริมาณขยะเริ่มต้น **Repair** เป็นการซ่อมแซมสิ่งของต่าง ๆ ที่เสียและนำมาใช้ต่อได้ **Reject** เป็นการกำจัดขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ **Re-use** เป็นการนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งไม่ต้องใช้พลังงาน **Recycle** เป็นการนำของที่ใช้

แล้วกลับมาเข้ากระบวนการผลิตใหม่ให้ได้ของที่ใกล้เคียงของเดิมหรือของใหม่ที่สามารถนำมาใช้ได้ อีก อย่างไรก็ตาม แนวทางในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยจะได้ผลอย่างจริงจังนั้น ประชาชนในชุมชนเป็นส่วนสำคัญ เนื่องจากปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาของชุมชน หากคนในชุมชนมีส่วนรับรู้แนวทางการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในแต่ละขั้นตอน ในเบื้องต้นต้องสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคม และเชื่อถือศรัทธากฎหมาย จนกระทั่งเกิดการปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายอย่างเคร่งครัดด้วยความเต็มใจ จึงจะช่วยสร้างนิสัยในการช่วยลดปัญหาขยะ ซึ่งมีแนวทางที่สามารถดำเนินการโดยการลดปริมาณขยะ การแยกขยะและสร้างจิตสำนึกว่าตนเองเป็นผู้ก่อมลพิษ ดังนั้นจึงถือเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในการมีส่วนร่วมในการทำให้ขยะมูลฝอยหมดไป แต่ทั้งนี้ต้องมีการวางแผนให้มีระบบการควบคุมและจัดการขยะที่ดีขึ้นมารองรับการปฏิบัติ โดยการจัดวางถังขยะที่เพียงพอ มีการแยกประเภทของขยะอย่างชัดเจน มีการเก็บขนขยะที่เป็นระบบไม่ก่อปัญหาขยะตกค้าง มีการแยกเก็บขยะตามประเภทของขยะ รวมทั้งมีสถานที่กำหนดและวิธีการกำจัดที่ถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับของประชาชน นอกจากนี้รัฐต้องให้การสนับสนุนและ ส่งเสริมแก่องค์กรท้องถิ่นให้มีระบบการจัดการขยะที่ดี และสามารถแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยได้ด้วยตนเอง

ปี พ.ศ. 2538 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ครั้งที่ 1 จำนวน 617 แห่ง เพื่อตอบสนองนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ประชาชน และได้ประกาศจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลต้นธงชัย เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง มีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมรวมถึงหมู่บ้านหนองละคอน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ หมู่บ้านหนองละคอนเป็นหมู่บ้านที่มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกมีสภาพไม่แออัดและพื้นที่ภายในหมู่บ้านมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย จากการจัดระดับการพัฒนาหมู่บ้านของภาครัฐ จัดเป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับที่ 3 หรือเป็นหมู่บ้านที่มีการพัฒนาสภาพทั่วไป สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน สุขภาพ และอนามัย สภาพแรงงาน และมีการแก้ไขปัญหาเสพติด อยู่ในระดับที่ก้าวหน้า สามารถพึ่งพาตนเองได้ อย่างไรก็ตาม ในประเด็นการจัดการขยะยังไม่มีผู้ศึกษาอย่างจริงจัง ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงได้สนใจในการศึกษาเกี่ยวกับประชาชนในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาว่ามีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างไรบ้าง และมีขั้นตอนใดบ้าง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย และประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการจัดการขยะมูลฝอยในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมต่อการรองรับความเจริญเติบโตในอนาคต โดยไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชุมชนเมืองและประเทศชาติ

1.2 วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาถึงการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา
2. เพื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมด้านการจัดการขยะมูลฝอยในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาระหว่างประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมุติฐานไว้ 5 ประการ คือ

1. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาแตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา แตกต่างกัน
5. การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา แตกต่างกัน

การตั้งสมมุติฐานดังกล่าว มีเหตุผลสนับสนุนจาก ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526) ที่อธิบายว่า ตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการถ่ายทอดทางด้านพฤติกรรม ค่านิยม ทักษะคิด และความคิดเห็น โดยพื้นฐานทางจิตวิทยาเชื่อว่า การแสดงออกของมนุษย์ในรูปแบบที่แตกต่างกันเกิดจาก ลักษณะส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อม ประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลบนพื้นฐานที่ต่างกันทางด้าน อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมีความหลากหลายอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน จะมีความรู้ความเข้าใจ ความตระหนัก ความคิดเห็น และการปฏิบัติที่แสดงออกมาต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยซึ่งเป็น

พฤติกรรมของแต่ละบุคคลจึงน่าจะแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาที่สนับสนุนสมมติฐานเป็นรายประเด็น ดังนี้

อายุ

การศึกษาของ วิชัย ถักขันธ์รุจิ (2541) พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะเพิ่มขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31-40 ปี มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนมากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากกลุ่มคนเหล่านี้มีเวลาและความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากกว่ากลุ่มหนุ่มสาว

ระดับการศึกษา

การศึกษาของ ชัชพล โพธิสุวรรณ (2542) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับมัธยมต้น มีคะแนนพฤติกรรมการจัดการของเสียอันตรายจากบ้านเรือนมากที่สุด อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษ่าานกลางคือ ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหรือ ปวช. เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า

รายได้

การศึกษาของ บริษัทเอ็นไวท์เทค คอนซัลแตนท์จำกัด (2535) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูง คือ 10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน และรายได้ปานกลาง คือ 4,000 – 10,000 บาทต่อเดือน มีส่วนร่วมในโครงการจัดการน้ำเสียในเขตเทศบาลเมืองปทุมธานีมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อย

ประสบการณ์ทำงาน

การศึกษาของ ชัชพล โพธิสุวรรณ (2542) พบว่า สถานภาพการทำงานมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการของเสียอันตรายจากบ้านเรือน โดยที่กลุ่มอาชีพรับจ้างซึ่งส่วนใหญ่เป็นพนักงานองค์การเอกชน มีคะแนนพฤติกรรมจัดการของเสียอันตรายจากบ้านเรือนดีกว่ากลุ่มอื่น เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากการจัดการขยะภายในสำนักงาน

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

การศึกษาของจินตนา เป็ยสวน (2538) พบว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับขยะมูลฝอยจากสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์และความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารมีผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย

การศึกษาของ ธนาพร ประสิทธิ์รินราพันธ์ (2544) พบว่า ปัจจัยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ผู้นำ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนการสนับสนุนของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ(UNDP) และเทศบาลนครลำปาง ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องขยะมูลฝอยจากผู้นำชุมชน แสดงให้เห็นว่า ผู้นำชุมชนมีบทบาทและเป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยจะเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสังคมภายนอก

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา ตำบลต้นธงไชย อำเภอเมือง จังหวัดลำปางครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการจัดการขยะของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองละคอน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมด้านการจัดการขยะมูลฝอยในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา ระหว่างประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันในรูปแบบการศึกษาเชิงสำรวจ โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองละคอน ซึ่งได้ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.2547 และมีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

1.4.1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาถึงการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองละคอน หมู่ที่ 13 ตำบลต้นธงไชย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นชุมชนที่มีการจัดระดับการพัฒนาหมู่บ้านของภาครัฐ จัดเป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับที่ 3 หรือเป็นหมู่บ้านที่มีการพัฒนาสภาพทั่วไป สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การมีส่วนร่วม และความเข้มแข็งของชุมชน สุขภาพและอนามัย สภาพแรงงาน และมีการแก้ไขปัญหาเสพติดอยู่ในระดับที่ก้าวหน้า สามารถพึ่งพาตนเองได้ อย่างไรก็ตาม ในประเด็นการจัดการขยะยังไม่มีผู้ศึกษาอย่างจริงจัง ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงได้สนใจในการศึกษาเกี่ยวกับประชาชนในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาว่ามีการจัดการขยะมูลฝอยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยระหว่างประชาชนที่มีลักษณะส่วนบุคคลที่ต่างกัน

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองละคอน ตำบลต้นธงไชย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 1,672 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาครอบคลุมในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. การจัดการขยะมูลฝอยของหมู่บ้านหนองละคอน
การจัดการขยะมูลฝอย ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - การรวบรวมขยะมูลฝอย
 - การคัดแยกขยะมูลฝอย
 - การขนส่งขยะมูลฝอย
 - การกำจัดหรือการทำลายขยะมูลฝอย
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - รับรู้ปัญหาขยะมูลฝอย
 - วางแผนการบำบัดและการกำจัดขยะมูลฝอย
 - แสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย
 - เสนอวิธีการจัดการขยะมูลฝอย
 - เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย
 - สนับสนุนงบประมาณในการจัดเก็บขยะมูลฝอย
 - เรียกร้องความชอบธรรมเมื่อเกิดปัญหามลพิษจากขยะมูลฝอย
 - ปฏิบัติตามกฎระเบียบในการรักษาความสะอาด

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา (หนองละคอน) จังหวัดลำปาง ในครั้งนี้ประกอบด้วย

หมู่บ้านเร่งรัดพัฒนา หมายถึง ระดับหมู่บ้านที่มีการพัฒนาสภาพทั่วไปของหมู่บ้านทางด้านสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน สุขภาพและอนามัยของประชาชน สภาพแรงงาน และการแก้ไขปัญหาเสพติด ซึ่งการพัฒนาของหมู่บ้านหนองละคอนจัดว่าเป็นหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับที่ 3 ซึ่งมีความก้าวหน้า สามารถพึ่งพาตนเองได้

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองละคอน มีบทบาทและร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนทุกขั้นตอน ตั้งแต่การรับรู้ปัญหาขยะมูลฝอย การวางแผนการจัดการ

ขยะมูลฝอย การแสดงความคิดเห็น การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย การสนับสนุนงบประมาณในการจัดเก็บขยะมูลฝอย การเรียกร้องความชอบธรรมเมื่อเกิดปัญหามลพิษจากขยะมูลฝอย และการปฏิบัติตามกฎระเบียบในการรักษาความสะอาด เพื่อให้เกิดแนวทางที่เกิดจากความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริง ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ให้ประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยด้วยตนเอง โดยประยุกต์ใช้มาตรวัดการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

การจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม การทิ้งขยะมูลฝอย การเก็บขยะชั่วคราวไว้ในภาชนะ การรวบรวมขยะมูลฝอย การขนถ่าย และการขนส่ง การแปลงรูปของขยะมูลฝอย โดยมีมาตรการป้องกันไม่ให้ขยะมูลฝอยเป็นสาเหตุของสภาพกรุงรังจนก่อให้เกิดปัญหาเหตุรำคาญ อุบัติภัย เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์และแมลงนำเชื้อโรคหรือก่อให้เกิดมลพิษทางดิน น้ำ อากาศ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ให้ประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ประเมินการจัดการขยะมูลฝอยด้วยตนเอง โดยประยุกต์ใช้มาตรวัดการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

อายุ หมายถึง อายุของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองละคอน

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองละคอนซึ่งได้รับมาจากสถาบันการศึกษา

ประเภทการทำงาน หมายถึง การประกอบอาชีพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองละคอน

รายได้ หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจากการประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริม

การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้านหนองละคอนพัฒนา หมายถึง การที่ประชาชนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้านหนองละคอนพัฒนาจากแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชน สถาบันการศึกษา กลุ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และจากการรับรู้ด้วยตนเอง และจากการเข้าร่วมประชุมฟังคำชี้แจงจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดหน่วยการได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นความถี่ 5 ระดับ ได้แก่ ไม่เคยรับข้อมูลข่าวสาร ได้รับนาน ๆ ครั้ง บางครั้ง บ่อยครั้ง และได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ ตามลำดับ โดยให้ประชาชนเป็นผู้ประเมินด้วยตนเอง